

СЕКТОРНА КВАЛИФИКАЦИОННА РАМКА ЗА РАЗВИТИЕ НА ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ

**Икономическа дейност „Събиране и обезвреждане на отпадъци,
рециклиране на отпадъци“,
код по КИД 2008: КОД 38**

Настоящата Секторна квалификационна рамка за развитие на дигиталните умения се разработва за целите на проект изпълнението на проект № BG05M9OP001-1.128-0005-C01 „Дигитална подкрепа“, по процедура BG05M9OP001-1.128 „Развитие на дигиталните умения“ - Компонент 2", изпълняван от КТ „Подкрепа“. Проектът е съобразен с с Европейската рамка за развитие на дигиталните умения на гражданите DigComp.

I. Същност на секторната квалификационна рамка на дигиталните умения

Секторната квалификационна рамка за развитие на дигиталните умения в икономическа дейност **„Събиране и обезвреждане на отпадъци, рециклиране на отпадъци“** (посочва се икономическия сектор) се разработва на базата на емпиричните резултати от анкетното проучване на специфичните дигитални умения в съответната икономическа дейност. Също така, секторната квалификационна рамка стъпва на разработените за целите на настоящия проект профили на дигиталните умения, необходими за успешното изпълнение на трудовите задачи на идентифицираните за съответния сектор профили/ дейности. Профилите са валидирани и тествани чрез анкетно проучване, в резултат на което тези профили са коригирани и финално прецизирани. С това се гарантира, че идентифицираните потребности от дигитални умения са реални, действителни и отговарят на актуалното състояние по отношение на тестваните професии/ длъжности.

За целите на разработване на Секторна квалификационна рамка за развитие на дигитални умения за икономическа дейност се приема, че:

А. Общи дигитални умения са:

- Общи (респективно, преносими) за една икономическа дейност на основата на идентифицираните ключови професии/длъжности, за които са разработени професионални профили за необходимите дигитални умения;
- Различни и специфични за различните икономически дейности;
- Директно обвързани и произтичат от индикаторите от DigComp, като следват тяхната логика и нива на владение.

Б. Специфичните дигитални умения по DigComp:

- Са специфични за конкретни професии/длъжности от сектора (и се изписват като такива);
- Могат да се повтарят за някои длъжности/професии от ИД;
- Се препоръчва да се съотнесат към индикаторите от DigComp, където е съвместимо със същността на сектора, професията и длъжността.

В. Други специфични за ИД дигитални умения, извън DigComp (ако има такива, в зависимост от ИД – например DigComp Work, DigComp Edu и др.)

Всички дигитални умения/компетентности в рамката са измерени чрез 8-те нива на владение от Европейската рамка за дигитална компетентност DigComp. Нивата на владение на дигиталните умения/компетентности са представени в **Приложение 1 Нива на дигитални умения/компетенции** и **Приложение 2 Дигитални умения и компетентности в Европейската рамка DigComp**, към секторната квалификационна рамка. Осемте нива на владение за всяка компетентност са дефинирани чрез резултати от обучението, като наред с това, описанието на всяко ниво съдържа знания, умения, поведения и примери, като всяко ниво на владение представлява стъпка напред в усвояването на дигиталната компетентност от страна на гражданите, в съответствие с когнитивната област, сложността на изпълняваните задачи и нивото на самостоятелност (автономност) при изпълнението им.

1. Цел на Секторната квалификационна рамка за развитие на дигитални умения

Целта на Секторната квалификационна рамка за развитие на дигитални умения е да повиши адаптивността на предоставяното обучение и квалификация към потребностите на пазара на труда и към специфичните за съответния сектор (*икономическа дейност*) нужди от развитие на дигиталните умения на работната сила. По-конкретно, секторната квалификационна рамка за развитие на дигитални умения, може да има за цел да:

Примерни цели (формулирани според икономическата дейност):

- 1.1. Идентифициране „ядрото“ от критично важни (ключови) за сектора дигитални компетентности, определени въз основа на анализ на техния недостиг, които да бъдат включени в образователните стандарти, в профилите на съответните специалности, в учебните планове и програми, свързани със системите за формално и неформално образование и обучение, подбрани по следните примерни критерии¹:
 - от важно значение за развитието на дигиталните умения на работещите в сектора;
 - от съществено значение за настоящите и бъдещите тенденции в дигитализацията на бизнес процесите в сектора (икономическата дейност);
 - в съответствие със стандартите за дигитална компетентност на ключовите за сектора длъжности и професии;
 - от важно значение за образованието и обучението на квалифицирани специалисти в специфични за сектора области.
- 1.2. допълване изискванията за придобиване и/или надграждане на квалификацията (вкл. професионална квалификация и преквалификация) спрямо набора на идентифицираните в сектора дигитални компетентности;
- 1.3. адаптиране целите, подходите и съдържанието на ПОО, включително организирано от компаниите или от външни организации, спрямо специфичните за сектора и предприятията / организациите стандарти за дигитална компетентност;
- 1.4. повишаване прозрачността на квалификациите и взаимното признаване на придобитите сертификати, улеснява мобилността на заетите и подобрява възможностите за надграждане на уменията и учене през целия живот;

¹ Тъй, като процесите и стандартите за дигитална компетентност във всеки сектор са специфични, експертите имат свободата сами да определят критериите, по които подбират и определят дигитални компетентности, които да бъдат обхванати от секторната рамка.

- 1.5. постигане по-ясно съотнасяне на специфичните за сектора квалификации с нивата, знанията, уменията и компетентностите в Националната квалификационна рамка;
- 1.6. подпомагане процесите и механизмите за прогнозиране на потребностите от нови умения на работната сила в областта на дигитализацията и дигиталната трансформация;
- 1.7. Осигуряване на обща основа в сътрудничеството между пазара на труда, образованието и обучението при усвояването на дигитални умения, отговарящи на актуалните тенденции в технологичното развитие на предприятията от сектора (икономическата дейност).

2. Приложно поле на рамката

Настоящата рамка ще служи като всеобхватна рамка за целия сектор, като описва знания и умения, отнасящи се до препоръчителното ниво на дигитални умения и знания (компетентности). Посочените в квалификационна рамка препоръчителни нива я правят независима от всички входни променливи като специфични професионални изисквания, индивидуални учебни маршрути или форми на обучение, както и от системите за професионално образование и обучение на отделните образователни и обучителни институции. Квалификационната рамка на дигиталните учения използва знания, умения и поведения като дескриптори за покриване на определени нива от областите на компетентност от DigComp., независимо от тяхното конкретно естество. Заложените нива в настоящата рамка имат препоръчителен характер, като конкретното ниво за съответната професия/длъжност се определя според един или повече от следните критерии: образователна степен, код на длъжността съгласно НКПД 2011, технологично развитие на предприятието/организацията, и др.

Потребността от разработването на секторни квалификационни рамки на дигиталните умения се обяснява с необходимостта програмите за обучение да могат да предвидят като единици резултат от ученето усвояването на определени дигитални компетенции, както и да се разработят програми за придобиване на микроудостоверения за конкретни дигитални умения необходими за изпълнение на конкретната длъжност.

Препоръчителните нива в настоящата рамка са изведени на база проведени консултации с представители на работодатели и експерти в сектор „Събиране и обезвреждане на отпадъци, рециклиране на отпадъци“ (тук се посочва икономическата дейност) след определяне на ключови за дигиталната трансформация на сектора професии / длъжности, както следва:

Код на професията / длъжността по НКПД 2011	Наименование на професията / длъжността
12126007	Ръководител здравословни и безопасни условия на труд
24215028	Експерт, продажби
43232007	Диспечер транспортни средства
33393016	Отговорник диспечери, куриерски услуги
75433004	Инспектор качество на производствените процеси

II. Секторна квалификационна рамка за развитие на дигиталните умения за икономическа дейност „Събиране и обезвреждане на отпадъци, рециклиране на отпадъци“

Области на компетентност в DigComp	Общи и специфични дигитални умения/компетентности, обвързани с DigComp (Наименование, съотнесено към в DigComp) <i>(Моля попълнете съответната компетентност от Приложение 2, която е приложима за ИД)</i>	Препоръчително ниво на владеење в съответствие с DigComp <i>(с „x“ се отбелязват едно или повече препоръчителни нива за съответна област и компетентност. При необходимост отделните нива могат да бъдат обяснени.)</i>							
		основно		средно		напреднало		високо специализирано	
		1	2	3	4	5	6	7	8
Общи дигитални умения									
1. Грамотност, свързана с информация и данни	1.1. Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание				X				
	1.2. Оценяване на данни, информация и дигитално съдържание					X			
	1.3. Управление на данни, информация и дигитално съдържание						X		
2. Комуникация и сътрудничество	2.1. Взаимодействие чрез дигитални технологии					X	X		
	2.2. Споделяне чрез дигитални технологии						X		

	2.3								
	2.4								
	2.5. Онлайн етикет							X	
	2.6								
3. Създаване на дигитално съдържание	3.1. Разработване на дигитално съдържание						X	X	
	3.2. Интегриране и преработване на дигитално съдържание					X	X	X	
	3.3								
	3.4								
4. Безопасност	4.1. Защита на устройства			X					
	4.2. Защита на личните данни и поверителност						X	X	
	4.3. Защита на здравето и благосъстоянието						X		
	4.4. Защита на околната среда						X	X	
5. Решаване на проблеми	5.1. Решаване на технически проблеми								X
	5.2								
	5.3. Креативно използване на дигиталните технологии							X	
	5.4. Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност					X	X		

Специфични дигитални умения									
В СЕКТОРА Е УСТАНОВЕНОН СЪВПАДЕНИ ЕМЕЖДУ ОБЩИТЕ И СПЕЦИФИЧНИТЕ ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ									
Свободно наименование, съотнесено към в DigComp		1	2	3	4	5	6	7	8
1. Грамотност, свързана с информация и данни	1.1								
	1.2								
	1.3								
2. Комуникация и сътрудничество	2.1								
	2.2								
	2.3								
	2.4								
	2.5								
	2.6								
3. Създаване на дигитално съдържание	3.1								
	3.2								
	3.3								
	3.4								
4. Безопасност	4.1								
	4.2								
	4.3								
	4.4								
5. Решаване на проблеми	5.1								
	5.2								
	5.3								
	5.4								
Други извън DigComp									

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Забележка: Секторната квалификационна рамка е разработена в съответствие с необходимите специфични дигитални умения, установени при упражняване на избрани ключови длъжности/професии за икономическата дейност, както и при направен анализ за развитието им.

III. Процедура за приемане и актуализиране на Секторната квалификационна рамка за развитие на дигиталните умения

Настоящата Секторна квалификационна рамка за развитие на дигитални умения в икономическа дейност **„Събиране и обезвреждане на отпадъци, рециклиране на отпадъци“** може да бъде приета с протокол или друг подходящ документ от две или повече от следните заинтересовани страни: *(изписват партньорите и организациите разработили и приели рамката)*.

Актуализация на рамката се прави при възникнала необходимост в резултат на технологичното развитие на сектора и/или промяна в нормативната уредба или изискванията за заемане на определени длъжности, респективно за упражняване на определени професии.

Настоящият модел на рамка е приет от Националния консултативен съвет (НКС) по проект BG05M9OP001-1.127-0001 "Развитие на дигиталните умения" от ОП РЧР.

Приложение 1

Нива на дигиталните умения/компетентности според Европейската рамка за дигитална компетентност DigComp2.1

Нива в DigComp 2.1		Сложност на задачите	Автономност	Когнитивна област
Основно ниво	1	Обикновени задачи	С напътствия	Запомняне
	2	Обикновени задачи	Автономно и с насоки, където е необходимо	Запомняне
Средно ниво	3	Добре дефинирани рутинни задачи, ясно поставени проблеми	Самостоятелно	Разбиране
	4	Задачи и добре дефинирани нерутинни проблеми	Независимо и според нуждите	Разбиране
Напреднали	5	Различни задачи и проблеми	Насочва другите	Прилагане
	6	Най-уместните задачи	Способен да се адаптира към другите в сложни ситуации	Оценяване
	7	Решаване на сложни проблеми с ограничени решения	Способен да допринася за професионалната практика и да насочва другите	Създаване

Високоспециализирано
ниво

8

Решаване на сложни проблеми с
много взаимодействащи фактори

Предлага нови идеи и процеси в
областта

Създаване

Приложение 2

Дигитални умения и компететности в Европейската рамка DigComp 2.1	
1	Грамотност, свързана с информация и данни
1.1	Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание
1.2	Оценяване на данни, информация и дигитално съдържание
1.3	Управление на данни, информация и дигитално съдържание
2	Комуникация и сътрудничество
2.1	Взаимодействие чрез дигитални технологии
2.2	Споделяне чрез дигитални технологии
2.3	Участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии
2.4	Сътрудничество чрез дигитални технологии
2.5	Онлайн етикет
2.6	Управление на дигиталната идентичност
3	Създаване на дигитално съдържание
3.1	Разработване на дигитално съдържание
3.2	Интегриране и преработване на дигитално съдържание
3.3	Авторско право и лицензи
3.4	Програмиране
4	Безопасност
4.1	Защита на устройства
4.2	Защита на личните данни и поверителност
4.3	Защита на здравето и благосъстоянието

4.4	Защита на околната среда
5	Решаване на проблеми
5.1	Решаване на технически проблеми
5.2	Идентифициране на нуждите и технологични решения
5.3	Креативно използване на дигиталните технологии
5.4	Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност